

Διδαχή

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
Δελφών & Μισούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 3^ο | 22 Ιανουαρίου 2023 | Αρ. Φύλλου 109

**ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ. ΟΙ ΑΝΑΒΑΘΜΟΙ ΤΟΥ.
ΙΕ' ΛΟΥΚΑ
Ο ΧΡΙΣΤΟΣ, Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΤΟΥ. ΕΜΕΙΣ.**

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Λκ.19, 1-10

Ο Λουκάς είναι πάλι ο μοναδικός ευαγγελιστής, που παραδίδει την συνάντηση του Χριστού με τον αρχιτελώνη Ζακχαίο. Η συνάντηση αυτή έγινε λίγο πριν την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα και την έναρξη του πάθους του.

Το ιστορικό της συνάντησης

Το ιστορικό της συνάντησης, όπως το παραδίδει ο Λουκάς, έχει ως εξής: Ο Ιησούς μπήκε στην Ιεριχώ και περνούσε μέσα από την πόλη. Εκεί υπήρχε κάποιος, που το όνομά του ήταν Ζακχαίος. Ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος. Αυτός προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς · δεν μπορούσε όμως εξαιτίας του πλήθους και γιατί ήταν μικρόσωμος. Έτρεξε λοιπόν μπροστά, πριν από το πλήθος και ανέβηκε σε μια συκομουριά για να τον δει, γιατί ο Ιησούς θα περνούσε από εκεί. Όταν έφτασε στο σημείο εκείνο, κοίταξε προς τα πάνω, τον είδε και του είπε: «*Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου*». Εκείνος κατέβηκε γρήγορα και τον υποδέχτηκε με χαρά. Όλοι όσοι τα είδαν αυτά διαμαρτύρονταν και έλεγαν ότι πήγε να μείνει στο σπίτι ενός αμαρτωλού. Τότε σηκώθηκε ο Ζακχαίος και είπε στον Κύριο:

«Κύριε, υπόσχομαι να δώσω τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και ν' ανταποδώσω στο τετραπλάσιο όσα έχω πάρει με απάτη». Ο Ιησούς, απευθυνόμενος σ' αυτόν, είπε: «Σήμερα αυτή η οικογένεια σώθηκε · γιατί κι αυτός ο τελώνης είναι απόγονος του Αβραάμ. Ο υιός του Ανθρώπου ήλθε για ν' αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους».

Η περίπτωση του Ζακχαίου

Κατ' αρχάς να πούμε ότι η περίπτωση του Ζακχαίου είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα ανθρώπου αμαρτωλού, ο οποίος συναισθάνεται το βεβαρημένο παρελθόν του και το διαγράφει παντελώς εν ονόματι του Χριστού.

Μας πληροφορεί, λοιπόν, ο Λουκάς ότι ο Ζακχαίος ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος. Ότι δηλ. ήταν επί κεφαλής τελωνών που εισέπρατταν τους κρατικούς δασμούς των κατοίκων. (Τους είχαν αυτοί προπληρώσει και οι ίδιοι μετά, με πολύ παραπάνω, με εκβιαστικούς τρόπους, τους μάζευαν από το λαό). Στη δουλειά τους ήταν άρπαγες, άδικοι, σκληροί. Ο λαός δικαίως τους αντιπαθούσε και τους κατέτασσε στα άγρια θηρία. Έλεγε π.χ. ότι «στα βουνά άγρια θηρία είναι οι αρκούδες και τα λιοντάρια · στις πόλεις είναι οι τελώνες». Από τη δουλειά αυτή ο Ζακχαίος έγινε και πλούσιος.

Όμως, ο Ζακχαίος είναι μια συμπαθής περίπτωση. Έγινε, από κάποια στιγμή και πέρα, ό,τι σημαίνει το εβραϊκό του όνομα, δηλ. αθώς, δίκαιος, καθαρός. Να παρακολουθήσουμε, λοιπόν, τους πνευματικούς του αναβαθμούς, που είναι συνέργεια δική του και του Θεανθρώπου Ιησού.

Οι αναβαθμοί του

α) «*Εξήτει ιδεῖν τον Ἰησοῦν τίς ἐστί*», μας λέει το κείμενο. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι ζητούσε από πολύ νωρίτερα να γνωρίσει τον Χριστό. Αυτόν για τον οποίο άκουγε τόσα: ότι δεν απέκλειε τους τελώνες από τη συντροφιά του, ότι τους έβλεπε με συγκατάβαση και επιείκεια κ.λ.π. Αυτόν, λοιπόν, που η φήμη του ήταν αγαθή επεθύμησε να δει. Κι αυτός ο πόθος είναι σίγουρα βλαστός που «*ἐβλάστησε ἐναντῶ σπέρμα σωτηρίας*» κατά τον Άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας. Είναι σπέρμα άνωθεν.

β) Όμως, «*οὐκ ἠδύνατο ἀπό τοῦ ὄχλου*». Το συγκεκριμένο πλήθος, άθελά του, τον εμπόδιζε να τον δει. Μα εκείνος «*προδραμών*» έτρεξε εμπρός από το πλήθος. Έτσι ξεπέρασε το

πρώτο εμπόδιο. Και αμέσως μετά και το δεύτερο. Ξεπέρασε το ότι «*τῆ ἡλικία μικρός ἦν*», ήταν δηλ μικρόσωμος. Σκαρφάλωσε, λοιπόν, σαν μικρό παιδί, στη συκομουριά, που βρισκόταν στο δρόμο από τον οποίο θα περνούσε ο Ιησούς. Αψήφησε τις επικρίσεις και τα πικρόχολα σχόλια, που ηθελημένα, έκανε γι' αυτόν το πλήθος. Αψήφησε την αξιοπρέπειά του. Δεν έλαβε υπόψη το κύρος του. Μπορούμε να πούμε ότι υποτάχτηκε εδώ η κοινωνική του αξιοπρέπεια στην θεία επιταγή.

γ) Και άλλος αναβαθμός ακολουθεί: *Ὁ Ἰησοῦς ἀναβλέψας εἶδεν αὐτόν*». Ελκύει δηλ. την προσοχή του Χριστού ο Ζακχαίος. Επισημαίνεται. Και «*βλέπεται*» και «*προφτάνεται*» από τον Θεάνθρωπο. Και από αναζητών γίνεται αναζητούμενος. Και αμέσως γίνεται και επώνυμο προσκαλούμενος. Του λέει ο Ιησούς: «*Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι*». Για τον Ζακχαίο αυτό ήταν έκπληξη. Ο Ιησούς προγνωρίζει και το όνομά του. Όλα είναι προκαθορισμένα. Πειθαρχούν στο θεϊκό σχέδιο, που έχει καταστρωθεί για τον Ζακχαίο. Και ο Ιησούς προσθέτει: «*σήμερον ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι*». Σήμερα πρέπει εγώ, σύμφωνα με τη θεία βουλή (δει), που παρασκευάζει τη σωτηρία σου, να μείνω στο σπίτι σου. Και ο Ζακχαίος ταχύτατα κατέβηκε.

Ο Λουκάς δεν γράφει λεπτομερές ιστορικό ρεπορτάζ. Γι' αυτό και δεν γράφει για την εγγύτερη συνάντηση Ζακχαίου και Χριστού, μετά την κάθοδο του πρώτου από αυτή. Σπεύδει να καταγράψει όσα συνέβησαν στο σπίτι του. Εκεί, που ήλθε προφανώς πρώτος και με χαρά για όσα υπέρ τις προσδοκίες του συνέβησαν, υποδέχτηκε τον Ιησού.

Πριν όμως καταγράψει τη θαυμαστή έκφραση της μεταστροφής του παρεμβάλλει τον γογγυσμό και την αγανάκτηση των συμπατριωτών του κατά του Ιησού, που έλεγαν ότι μπήκε να μείνει στο σπίτι αμαρτωλού. Είναι η μόνιμη αντίδραση όσων βλέπουν τα πράγματα εξωτερικά. Που βιάζονται. Που κρίνουν επιπόλαια. Είναι οι «*αλειτούργητοι*», που δεν παίρνουν μυρουδιά για το φιλόνητο σχέδιο του Θεού. Λες και ο Χριστός θα εμολύνετο από τη συντροφιά με τον ολοένα καθαριζόμενο Ζακχαίο.

Έτσι, ενώ το πλήθος έξω χάνεται σε άσκοπα λόγια και άδικες επικρίσεις, μέσα στο σπίτι τελεσιουργείται και προχωρεί το μυστήριο της μετάνοιας. Ο Ζακχαίος φτάνει στον έσχατο αναβαθμό του: Ομολογεί έμμεσα τις αμαρτίες του, λέγοντας ότι δίνει αυτή τη στιγμή τη μισή περιουσία του στους φτωχούς και σε όσους, με βία και απάτη, αδίκησε αποδίδει, ξεπερνώντας και το Μωσαϊκό

νόμο, τετραπλασίως τα όσα άρπαξε. Όχι ίσια - ίσια αλλά καθ' υπερβολή, που σημαίνει ότι η αδικία για τον μετανοούντα Ζακχαίο ξεπεράστηκε όχι με την ανθρώπινη δικαιοσύνη αλλά με την αγάπη, που είναι υπέρβαση της συμβατικής αριθμητικής και είσοδος στο χώρο του παντοτινού και ανεξόφλητου χρέους.

Η σωτηρία αυτού και των οικιακών του

Και ο Χριστός, απευθυνόμενος προς τον μετανοήσαντα, με αυθεντία τον βεβαιώνει: όπως εσύ από τη στιγμή ετούτη τακτοποίησες τις δικές σου εκκρεμότητες, έναντι του λαού, έτσι και εγώ παρέχω σήμερα σωτηρία σε σένα και στους οικιακούς σου. Και προς τον γογγύζοντα λαό λέει: Αυτό γίνεται, η σωτηρία δηλ παρέχεται, γιατί και ο Ζακχαίος είναι απόγονος του Αβραάμ, τουτέστιν υιός του, προς τον οποίο δόθηκαν οι επαγγελίες της σωτηρίας.

Η διήγηση του Λουκά τελειώνει με τα λόγια του Χριστού, που αποτελούν την αιτιολόγηση της τελεσίδικης απόφασής του: η σωτηρία παρασχέθηκε γιατί ο υιός του ανθρώπου, ήλθε για να αναζητήσει και σώσει τον, ως χαμένο πρόβατο, άνθρωπο. Λόγια, που αφορούν στον Ζακχαίο και σε κάθε άνθρωπο, που χάνει το δρόμο του.

Ο Ζακχαίος και εμείς

Παρακολουθήσαμε το διαρκές ανέβασμα του Ζακχαίου στο ύψος του Ιησού και παράλληλα το διαρκές πλησίασμά του από τον Χριστό. Την ειλικρινή μετάνοιά του και την ελεήμονα απόφαση του Χριστού, ο οποίος βρίσκει όσους θέλουν να σωθούν.

Όλα εξαρτώνται από το αν είναι ο άνθρωπος πρόθυμος να αποχωριστείτο παρελθόν του. Η πράξη αυτή είναι όντως επώδυνη· γιατί η μετάνοια είναι ξεσκέπασμα του εσωτερικού μας ανθρώπου. Ο Ζακχαίος ήθελε χρήματα. Μα ήθελε και κάτι άλλο. Αυτή η δεύτερη επιθυμία έγινε κεντρική στιγμή της ζωής του.

Εμείς έχουμε την ίδια επιθυμία για το ωραίο, το όμορφο «*συνείναι Χριστῷ*»;. Για να το έχουμε πρέπει να έλθουμε αντιμέτωποι με το βεβαρημένο παρελθόν μας και με τη μετάνοιά μας να το διαγράψουμε.

π. Ι. Σ.